

Ἡ πνευματικὴ διαθήκη τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ Ἀρχιεπισκόπου Συμφερουπόλεως

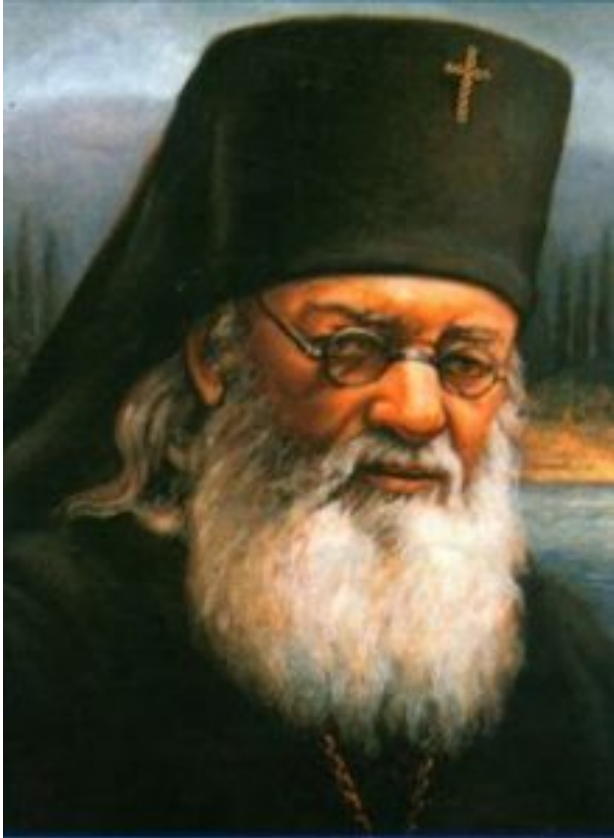
[Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ἁγ. Λουκάς Συμφερουπόλεως & Κριμαίας οἰατρός](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Πρόλογος

Μὲ ιδιαίτερη χαρὰ κυκλοφοροῦμε τὴν «Πνευματικὴ Διαθήκη» τοῦ ἁγίου Λουκᾶ, ποὺ μέχρι τώρα παρέμενε ἀνέκδοτη καὶ ἄγνωστη. Τὴν φύλασσε ὅλ' αὐτὰ τὰ χρόνια ἡ ἔγγονή τοῦ ἁγίου Λουκᾶ, Μαρία Δημητρίεβνα, ἡ ὁποία ζεῖ στὴ Συμφερουπόλη καὶ εἶχε τὴν ιδιαίτερη εὐλογία νὰ ζήσει μαζί μὲ τὸν ἅγιο τὰ τελευταῖα δεκαπέντε χρόνια τῆς ζωῆς του. Ὅταν τὸ 1946 ὁ ἅγιος Λουκᾶς ἀνέλαβε τὴν διαποίμανση τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Συμφερουπόλεως καὶ Κριμαίας, ἐγκαταστάθηκε σ' ἓνα μικρὸ διαμέρισμα στὴν ὁδὸ Γκοσπιτάλναγια ἀπέναντι ἀπὸ τὸν Ναὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ μικρὴ πολυκατοικία εἶχε καὶ ἄλλα διαμερίσματα. Ἦταν ἡ περίοδος ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμο καὶ ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων σ' ὅλη τὴν Σοβιετικὴ Ἑνωση βρισκόταν σὲ δεινὴ κατάσταση. Φτώχεια, ἀνέχεια, πείνα, μάστιζαν τὸν πληθυσμὸ. Ὁ ἅγιος Λουκᾶς ἔκανε τεράστιους ἀγῶνες νὰ ἀπαλύνει τὸν πόνο τῶν ἀνθρώπων. Δὲν ξέχασε ὅμως καὶ τὰ συγγενικά του πρόσωπα. Κάποια ἀπ' αὐτὰ προσκάλεσε στὴ Συμφερουπόλη καὶ ἐγκαταστάθηκαν στὴν ἴδια πολυκατοικία, στὰ διπλανά διαμερίσματα. Οἱ συγγενεῖς καὶ τὰ παιδιά τους βοηθοῦσαν τὸν ἅγιο καὶ συμπαραστέκονταν στὸ ἔργο του. Οἱ ἐμπειρίες ἀπὸ τὴν συναναστροφή μὲ τὸν ἅγιο εἶναι πολλὲς καὶ οἱ ἀναμνήσεις ἔντονες. Τὸ πρόσωπο ποὺ κυρίως βοηθοῦσε τὸν ἅγιο στὸ φιλανθρωπικὸ του ἔργο ἦταν ἡ ἀνιψιά του Βέρα Προζορόβκαγια, κόρη τοῦ

ἀδελφοῦ του Βλαδίμηρου καὶ μητέρα τῆς Μαρίας. Πολλὰ προσωπικὰ ἀντικείμενα τοῦ ἁγίου Λουκᾶ διαφυλάχθηκαν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τῆς Βέρας καί, ὅταν δημιουργήθηκε τὸ μουσεῖο τοῦ ἁγίου στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίας Τριάδας, ἡ οἰκογένεια τὰ παραχώρησε. Ἐλάχιστα κειμήλια παρέμειναν στὴν ἐγγονή του. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ ἦταν καὶ ἡ πνευματικὴ διαθήκη τοῦ ἁγίου πού μὲ πολλὴ καλοσύνη μᾶς ἐμπιστεύθηκε ἡ κ. Μαρία Δημητρίεβνα.

Ἡ πνευματικὴ διαθήκη ἀπευθύνεται στὰ παιδιά, τὰ ἐγγόνια καὶ τὰ δισέγγονα τοῦ ἁγίου. Θὰ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι μαζί μὲ τὸν πατέρα ὑπέφεραν καὶ τὰ τέσσερα παιδιά του. Δοκίμασαν τὴν πίκρα τῆς διπλῆς ὀρφάνιας καὶ τοῦ κατατρεγμοῦ. Θεωροῦνταν παιδιά ἐνὸς «ἐχθροῦ τοῦ λαοῦ» καὶ ἀντιμετώπισαν πολλὲς δυσκολίες. Ἐπόμενο ἦταν νὰ θεωροῦν ἀκατανόητη τὴν ἀπόφαση τοῦ πατέρα τους νὰ ἱερωθῆ. Γιὰ ὅλα τὰ δεινὰ πού ὑπέστη ἡ οἰκογένεια θεωροῦσαν ὑπεύθυνη τὴν Ἐκκλησία. Καὶ τὸ ἐρώτημα πού συνεχῶς ταλάνιζε τὶς ψυχές τους, ὅπως καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους πού τὸν γνώρισαν ἦταν: Γιατί ἕνας διάσημος καὶ τόσο πετυχημένος καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς πῆρε μία τόσο μεγάλη ἀπόφαση νὰ χειροτονηθεῖ ἱερέας καὶ μάλιστα σὲ μία περίοδο διωγμοῦ τῆς Ἐκκλησίας; Πῶς ἕνας δοξασμένος ἐπιστήμονας ἀφιερώθηκε στὴν ὑπηρεσία μίας «ξεπερασμένης ὑπόθεσης» τῆς θρησκείας; Τί εἶχε νὰ κερδίσει ὁ μέγας αὐτὸς δεξιότηχης τῆς χειρουργικῆς ἀπὸ τὴν ἱερωσύνη;

Σὲ πολλὲς ἐπιστολές του ὁ ἅγιος προσπαθεῖ νὰ ἀπολογηθεῖ καὶ νὰ ἐξηγήσει στὰ παιδιά του τὸν λόγο πού ἀποφάσισε νὰ πάρει αὐτὸ τὸν μαρτυρικὸ δρόμο. Τὰ παιδιά

του δείχνουν να μην τὸν καταλαβαίνουν. Καὶ αὐτὸς ἦταν ἕνας ἀκόμη σταυρὸς γιὰ τὸν ἅγιο Λουκά. Ὡς τὸν θάνατό του δὲν ἔπαυε νὰ νοθετεῖ καί, κυρίως, νὰ προσεύχεται γιὰ τὰ παιδιά του, ποὺ εἶχαν τόσο πολὺ ἐπηρεασθεῖ, ὅπως καὶ ὅλη ἡ γενιά τους, ἀπὸ τὴν ἀντιθρησκευτικὴ προπαγάνδα.

Εἶναι συγκινητικὸ τὸ γράμμα ποὺ ἀπευθύνει στὸ μεγαλύτερο γιό του Μιχαήλ, στὰ μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ '40.

«Νὰ θυμᾶσαι, Μιχαήλ, ὅτι ὁ μοναχικὸς μου βίος καὶ ὁ ὄρκος ποὺ ἔδωσα, τὸ ἀξίωμά μου, ἡ ἀπόφαση νὰ ὑπηρετῶ τὸν Κύριο, ἀποτελοῦν γιὰ μένα τὸ μεγαλύτερο ἱερὸ καὶ τὸ πρώτιστο καθῆκον. Εἰλικρινὰ καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδιάς ἀπαρνήθηκα τὰ ἐγκόσμια καὶ τὴν ἰατρικὴ μου καριέρα, ἡ ὁποία, βέβαια, θὰ μπορούσε νὰ ἦταν πολὺ ἐπιτυχημένη, ἀλλὰ τώρα δὲν ἔχει καμιὰ σημασία γιὰ μένα. Ὅλη ἡ χαρά μου καὶ ὅλη ἡ ζωὴ μου εἶναι νὰ ὑπηρετῶ τὸν Κύριο, τὸν ὁποῖο πιστεύω...».

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1956 ὁ ἅγιος βρίσκεται στὴν πόλη Ἄλουστα τῆς Κριμαίας. Ἔχει χάσει τὴν ὄρασή του. Κοντεύει νὰ κλείσει τὰ ὀγδόντα χρόνια του καὶ νοιώθει πὼς οἱ δυνάμεις του τὸν ἐγκαταλείπουν. Ἀποφασίζει λοιπὸν νὰ συντάξει τὴν «Πνευματικὴ Διαθήκη» του πρὸς τὰ παιδιά, τὰ ἐγγόνια καὶ τὰ δισέγγονά του. Εἶναι μία ὑστάτη προσπάθεια νὰ βοηθήσει τὰ παιδιά του νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν μέγγενη τοῦ ἀθεϊσμοῦ, νὰ ἀντισταθοῦν στὸ ἀντίχριστο ρεῦμα τῆς ἐποχῆς, νὰ ἀνακαλύψουν τὴν «ὑψιστὴ ἀλήθεια», τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τηρώντας τὶς ἀγίες ἐντολές Του καὶ ὑπηρετώντας τοὺς πονεμένους ἀνθρώπους, τοὺς «ἐλαχίστους ἀδελφούς» του Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἔχουμε τὴν αἴσθηση ὅτι ἡ πνευματικὴ διαθήκη τοῦ ἁγίου εἶναι καὶ σήμερα ἐξαιρετικὰ ἐπίκαιρη. Ἀπευθύνεται καὶ σὲ ὅλους ἐμᾶς, τὰ πνευματικὰ παιδιά τοῦ ἁγίου Λουκά, ποὺ τὸν τιμοῦμε καὶ τὸν ἀγαποῦμε.

Ἄς γίνουμε κι ἐμεῖς μιμητές του. Καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεσή του θὰ μᾶς ἐπισκιάζουν οἱ πρεσβεῖες καὶ οἱ προσευχές του, τώρα ποὺ βρίσκεται μπροστὰ στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ καὶ Δημιουργοῦ μας.

Ἀρχιμ. Νεκτάριος
Ἅγιον Πάσχα 2009

ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΓΙΟΥΣ ΜΟΥ, ΤΗΝ ΚΟΡΗ,
ΤΑ ΕΓΓΟΝΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΣΕΓΓΟΝΑ ΜΟΥ
Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Είμαι πλέον 79 χρονῶν. Ἡ καρδιά μου ἔξασθενεῖ καὶ οἱ δυνάμεις μου μὲ ἐγκαταλείπουν καὶ εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι πλησιάζει ἡ ὥρα τῆς ἀναχώρησής μου ἀπὸ τούτη τὴ γῆ.

Ὁ Ἄπ. Παῦλος ἄφησε διαθήκη σὲ ὅλους τοὺς Χριστιανούς. «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ ἐγὼ Χριστοῦ».

Δὲν τολμῶ βέβαια νὰ πῶ πρὸς ὅλους τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ σὲ σᾶς, τὰ παιδιά μου, μπορῶ νὰ πῶ: Μιμηθεῖτε ἐμένα, ὅπως καὶ ἐγὼ τὸν Ἄπ. Παῦλο.

Ἦταν σκληρὴ καὶ δύσκολη ἡ ζωὴ μου, ἀλλὰ οὐδέποτε προσευχήθηκα στὸν Θεὸ νὰ γίνει εὐκόλη.

Διότι εἶναι «στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν» (Ματθ. 7,14).

Καὶ ἀκόμη, «διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 14,22).

Διαβάστε ἀκόμη τὴν παραβολὴ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου. «Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι» (Λουκ. 16,25).

Γιὰ περισσότερα ἀπὸ 25 χρόνια ἡ ζωὴ μου ἦταν συνυφασμένη μὲ τὴν ἐργασία τοῦ ἀγροτικοῦ χειρουργοῦ καὶ καθηγητῆ τῆς χειρουργικῆς καὶ μετὰ ἕνδεκα χρόνια διώξεων γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μέσα στὶς φυλακὲς καὶ στὶς σκληρὲς ἐξορίες.

Ἀπὸ τὸ 1944 συνδύαζα τὴν ἐπίπονη διακονία τοῦ Ἐπισκόπου μὲ τὴν θεραπεία τῶν τραυματιῶν στὸ Ταμπῶφ καὶ μόλις τὸ 1946 ὀλοκληρώθηκε ἡ χειρουργικὴ μου δραστηριότητα καὶ παρέμεινε μόνον ἡ Ἀρχιερατικὴ.

Στὸν πολὺ κόσμον ἦταν ἀκατανόητο πῶς μποροῦσε ἕνας μεγάλος χειρουργός, ποὺ τιμήθηκε μὲ τὸ Α΄ βραβεῖο Στάλιν, νὰ ἀφήσει τὴ χειρουργικὴ καὶ νὰ γίνει Ἐπίσκοπος. Ὅμως δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ περίεργο σ' αὐτό, γιὰτὶ ἀπὸ τὰ νεανικά μου κι ὅλας χρόνια, ὁ Κύριος μὲ προώρισε γιὰ τὴν ὑπέρτατη μορφή διακονίας σ' Αὐτὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

Ὅταν τελείωσα τὸ Γυμνάσιο, στὴν τελετὴ ἀποφοίτησης, ἔλαβα ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ σχολείου τὸ ἀπολυτήριον Γυμνασίου, τὸ ὁποῖο τὸ εἶχε βάλει στὸ ἱερὸ βιβλίον τῆς

Καινής Διαθήκης. Τὸ εἶχα διαβάσει καὶ πρὶν, ἀλλὰ τώρα, ὅταν διάβασα ἐκ νέου τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ ἀπευθυνόμενα στοὺς Ἀποστόλους: «ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργᾶται ὀλίγοι» (Ματθ. 9, 37-38), ἡ καρδιά μου σκίρτησε καὶ ἀναφώνησα σιωπηλά: «ὦ, Κύριε! Σοῦ λείπουν οἱ ἐργάτες;».

Πέρασαν χρόνια. Ἐγίνα διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς καὶ σκέφθηκα νὰ γράψω τὸ βιβλίο «Δοκίμια γιὰ τὴ χειρουργικὴ τῶν πυογόνων λοιμώξεων». Ὅταν πῆρα τὴν ἀπόφαση αὐτή, μοῦ ἦρθε στὸ μυαλὸ ἡ ἐξῆς περίεργη σκέψη: «Ὅταν θὰ ὀλοκληρωθεῖ τὸ βιβλίο αὐτό, θὰ τὸ ὑπογράφει τὸ ὄνομα ἑνὸς ἐπισκόπου». Δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῦ προερχόταν αὐτὴ ἡ σκέψη. Λίγα χρόνια ἀργότερα, ὅμως, κατάλαβα ὅτι ἦταν μία σκέψη ποὺ μοῦ εἶχε ὑποβληθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό, διότι μετὰ τὴν πρώτη μου σύλληψη, στὸ γραφεῖο τοῦ διοικητῆ τῶν φυλακῶν, ὀλοκλήρωσα τὴν πρώτη ἔκδοση τοῦ βιβλίου μου καὶ στὸ ἐξώφυλλο ἔγραφα: «Ἐπίσκοπος Λουκᾶς, Δοκίμια γιὰ τὴν χειρουργικὴ τῶν πυογόνων λοιμώξεων».

Πέρασαν ἀκόμη δύο χρόνια. Ἦμουν στὴν πρώτη ἐξορία στὴ Σιβηρία, στὴν πόλη Γενισείσκ. Ἦρθε τότε ἐντελῶς ξαφνικὰ νὰ μὲ συναντήσῃ ἕνας μοναχὸς ἀπ' τὸ Κρασνογιάρσκ. Στὴν πόλη αὐτὴ ὅλοι οἱ ἱερεῖς εἶχαν προσχωρήσει στοὺς «νεωτεριστὲς» καὶ ὁ πιστὸς στὴν κανονικὴ Ἐκκλησία λαός, ἔστειλε αὐτὸ τὸ μοναχὸ νὰ χειροτονηθεῖ ἱερέας, ὄχι σὲ μένα στὸ Γενισείσκ, ἀλλὰ στὸ Μινουσίנסκ σὲ ἕναν ἄλλο ὀρθόδοξο ἐπίσκοπο. Μία ἀνεξήγητη ὅμως δύναμη τὸν καθοδήγησε σὲ μένα στὸ Γενισείσκ. Ὅταν μὲ ἀντίκρισε, ξαφνιασθήκε, πάγωσε καὶ βουβάθηκε. Ἀποδείχθηκε πὼς, ὅταν μὲ εἶδε, ἀναγνώρισε, ξεκάθαρα ἐκεῖνον τὸν ἀρχιερέα ποὺ εἶχε δεῖ σὲ ἕνα ἀξέχαστο ὄνειρο, νὰ τὸν χειροτονεῖ ἱερέα δέκα χρόνια πρὶν, ἐνῶ ἐγὼ ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ἦμουν δημογιάτρὸς στὴν πόλη Περεζλάβλ, Ζαλέσχι. Ὁ Κύριος ὁ Θεὸς μὲ προίκισε μὲ διάφορα ταλέντα. Ταυτόχρονα μὲ τὸ Γυμνάσιο, τελείωσα καὶ τὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Κιέβου. Εἶχα μεγάλο ταλέντο στὴ ζωγραφικὴ καὶ ἀποφάσισα νὰ δώσω στὴν Ἀκαδημία Καλῶν Τεχνῶν στὴν Ἁγία Πετρούπολη. Στὰ μισὰ τῶν ἐξετάσεων ὅμως τὶς ἐγκατέλειψα, γιατί θεώρησα πὼς πρέπει νὰ ὑπηρετήσω τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους μὲ ἔργο πιὸ ὠφέλιμο ἀπ' ὅτι ἡ ζωγραφικὴ. Ἄν καὶ κεῖνο τὸ διάστημα εἶχε ξεκαθαρίσει μέσα μου ἡ κατεύθυνση τῆς ζωγραφικῆς δραστηριότητάς τὴν ὁποία θὰ ἀκολουθοῦσα, ἐὰν δὲν ἐγκατέλειπα τὴ ζωγραφικὴ: Θὰ ἦταν καθαρὰ θρησκευτικὴ κατεύθυνση, ἢ θὰ ἀκολουθοῦσα τὰ ἴχνη τῶν Β. Βασνετσὼφ καὶ Νέστεριοφ.

Ἀπὸ τότε μὲ ἀπασχολοῦσαν πολὺ καὶ ἐπίμονα τὰ δύσκολα ζητήματα τῆς θεολογίας. Τὸ βασικὸ στοιχεῖο τοῦ χαρακτήρα μου ἦταν ἡ ἔντονα ἑκδηλη ἐπιθυμία νὰ ὑπηρετῶ τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μόνο χάρις σ' αὐτό, παρὰ τὴν μεγάλη ἀντιπάθειά μου πρὸς τὶς φυσικὲς ἐπιστῆμες, ἔδωσα ἐξετάσεις στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Κιέβου καὶ τελείωσα μὲ ἄριστα.

Ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο κιόλας ἐκδηλώθηκε τὸ μεγάλο μου ταλέντο τοῦ ἀνατόμου καὶ χειρουργοῦ καὶ οἱ συμφοιτητές μου δὲν ἤθελαν κὰν νὰ ἀκούσουν πὼς προτίθεμαι νὰ γίνω δημογιάτρος. Εἶχαν ἀποφασίσει ὁμόφωνα πὼς θὰ γίνω καθηγητὴς ἀνατομίας ἢ χειρουργικῆς. Ἀπ' ὅτι γνωρίζετε, εἶχαν μαντέψει σωστὰ τὸ μέλλον μου. Ὡς δημογιάτρος ἐργάστηκα γιὰ δεκατρία χρόνια ἀπὸ 12 ἕως 14 ὥρες τὴν ἡμέρα. Σκεφτόμουν σοβαρὰ νὰ ἐγκαταλείψω τὸ δημοτικὸ νοσοκομεῖο καὶ νὰ πάω σὲ ἀπομακρυσμένα χωριὰ ὅπου οἱ δύστυχοι ἄνθρωποι πεθαίνουν δίχως ν' ἄχουν καμιὰ ἱατρικὴ βοήθεια. Ὁ Κύριος, ὅμως, εἶχε ἀποφασίσει διαφορετικὰ γιὰ μένα. Μὲ ἔστειλε στὴν Τασκένδη, ὅπου ἤμουν ἕνας ἀπὸ τοὺς διοργανωτὲς τοῦ Πανεπιστημίου Μέσης Ἀσίας καὶ καθηγητὴς τῆς τοπογραφικῆς ἀνατομίας καὶ ἄμεσης χειρουργικῆς. Ἦταν οἱ ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1920.

Στὰ χρόνια τῆς πλήρους ἀσυδοσίας τῶν ἀντιθρησκευτικῶν διαδηλώσεων καὶ καρνάβαλων, ὅπου χλεύαζαν τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἡ καρδιά μου φώναξε: «Δὲν μπορῶ νὰ σιωπῶ».

Στὴν Τασκένδη γινόταν τότε κληρικολαϊκὸ συνέδριο. Ἦμουν παρὼν καὶ γιὰ κάποιον σημαντικὸ πρόβλημα εἶχα κάνει μία ἐνθουσιώδη ὁμιλία. Αὐτὴ ἡ ὁμιλία εἶχε κάνει μεγάλη ἐντύπωση στὸν Ἐπίσκοπο Τασκένδης Ἰννοκέντιο καὶ στὸ τέλος τοῦ συνεδρίου μου εἶπε ξαφνικά. «Γιατρὲ πρέπει νὰ γίνετε ἱερέας».

Ἦταν ἐντελῶς ἀπροσδόκητο γιὰ μένα, ἀλλὰ τὰ λόγια του Ἀρχιερέα τὰ ἐξέλαβα ὡς κλήση τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν χειλέων του καὶ χωρὶς νὰ ταλαντευτῶ οὔτε ἕνα λεπτό, ἀπάντησα. «Ἐντάξει, Σεβασμιώτατε, ἂν εἶναι θέλημα Θεοῦ, νὰ γίνω ἱερέας».

Καὶ τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ, ἐγώ, ὁ καθηγητὴς τῆς ἱατρικῆς, μὲ ξένο δανεικὸ ράσο παρουσιάστηκα στὸν Ἐπίσκοπο ποὺ στεκόταν στὸν θρόνο καὶ χειροτονήθηκα ὑποδιάκονος καὶ κατὰ τὴν διάρκειά τῆς Θ. Λειτουργίας διάκονος. Μετὰ ἀπὸ δύο ἑβδομάδες ἤμουν ἤδη ἱερέας -ἐφημέριος στὸν καθεδρικὸ ναό.

Ἐνα χρόνον καὶ δύο μῆνες πρὶν ἀπὸ αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονὸς στὴ ζωὴ μου, πέθανε ἡ σύζυγός μου καὶ μητέρα σας. Ὁ μικρότερος ἀπὸ σᾶς, ὁ Βαλεντίνος, ἦταν τότε ἑξι χρονῶν καὶ ὁ μεγαλύτερος, ὁ Μιχαήλ, δεκατεσσάρων.

Μετὰ ἀπὸ δύο χρόνια καὶ τέσσερις μῆνες, ὁ Κύριος μὲ ἀξίωσε τοῦ μεγάλου

ἀξιώματος τοῦ ἐπισκόπου. Ἡ μεγάλη θεία πρόνοια γιὰ μένα καὶ σᾶς τὰ παιδιὰ μου φάνηκε στὸ ὅτι ὁ Κύριος κάλεσε στὴν αἰώνια ζωὴ τὴ μητέρα σας, ἐπιτρέποντας ν' ἀσθενήσῃ ἀπὸ καλπάζουσα φυματίωση, κι ἔτσι μοῦ ἄνοιξε τὸ δρόμο γιὰ τὸν μοναχισμό καὶ τὴν ἀρχιερατικὴ διακονία. Ὅλες τὶς φροντίδες γιὰ σᾶς, τὰ παιδάκια μου, τὶς ἀνέθεσα στὸν Κύριο καὶ βέβαια, δὲν διαψεύστηκα, ἐλπίζοντας σ' Αὐτόν. Γιὰ τὴν μέριμνα καὶ ἀνατροφή σας μοῦ ἔστειλε μία σχεδὸν ἄγνωστη ἕως τότε γυναίκα, τὴ Σοφία Σεργκέεβνα Βελέτσκαγια, ἡ ὁποία, στὴ διάρκεια τῶν φυλακίσεών μου καὶ τῶν τριῶν ἐξοριῶν, μὲ μεγάλη αὐταπάρνηση καὶ ἀγάπη σήκωσε τὸ βαρὺ σταυρὸ τῶν φροντίδων γιὰ σᾶς στὰ χρόνια τοῦ λιμοῦ, σᾶς ἀνέθρεψε ἐξαιρετικὰ καὶ σᾶς ἔδωσε σχολικὴ μόρφωση.

Ἀργότερα ὅλοι σας, οἱ τρεῖς γιοὶ καὶ ἡ κόρη μου, μὲ τὶς φροντίδες καὶ τὴν βοήθεια τῶν ἀγγέλων προστατῶν σας, ὀλοκληρώσατε τὶς ἀνώτατες σπουδές σας. Ὁ Μιχαήλ ἐδῶ καὶ καιρὸ ἔχει γίνῃ καθηγητὴς, ἐνῶ ὁ Ἀλιόσα καὶ ὁ Βάλια εἶναι διδάκτορες τῶν ἱατρικῶν καὶ βιολογικῶν ἐπιστημῶν καὶ σὲ λίγο θὰ γίνουν ἐπίσης καθηγητές.

Ὁ Κύριος δέχθηκε ὅλες τὶς θυσίες ποὺ τοῦ πρόσφερα, καὶ ὄχι μόνο δέχθηκε, ἀλλὰ πολλὰ ἔλλαξε καὶ διόρθωσε. Ἐγκατέλειψα τὴ χειρουργικὴ, χάρι τοῦ κηρύγματος γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Δὲν σκεπτόμουν καν τὴ δόξα τοῦ χειρουργοῦ, ποὺ σίγουρα μοῦ ἀνῆκε. Ἐνῶ στὸν Θεὸ ἡ δόξα αὐτὴ ἦταν χρήσιμη, σὲ μεγάλο βαθμὸ αὐξάνε τὴν δύναμη καὶ τὴ σημασία τοῦ κηρύγματός μου. Τὸ ἀναγνωρισμένο καὶ φημισμένο βιβλίο μου «Δοκίμια γιὰ τὴν χειρουργικὴ τῶν πυογόνων λοιμώξεων» τὸ ὀλοκλήρωσα στὴν ἐξορία· ὅταν ἦμουν πιά ἀρχιεπίσκοπος. Γιὰ τὴν ἀποφασιστικότητά μου νὰ θυσιάσω τὰ πάντα πρὸς δόξα Του, ὁ Κύριος μοῦ ἔδωσε ἕνα ἄλλο μεγάλο τάλαντο, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κηρύγματος, καὶ οἱ ἐννιὰ τόμοι τῶν κηρυγμάτων ἔχουν ἀναγνωριστεῖ ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ἀκαδημία τῆς Μόσχας ὡς «ἐξαιρετικὸ φαινόμενο στὴν σύγχρονη ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ καὶ θεολογία» καὶ «θησαυρὸς ἐρμηνείας τῆς Ἁγίας Γραφῆς». Κι ἐγώ, ὁ αὐτοδίδακτος στὴ θεολογία ἐξελέγη μὲλος τῆς πνευματικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας. Γιὰ τὴν Ἐκκλησία, τὰ κηρύγματά μου θὰ ἔχουν ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία ἀπ' ὅτι τὰ «Δοκίμια γιὰ τὴν χειρουργικὴ τῶν πυογόνων λοιμώξεων».

Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ τὰ θαυμαστὰ γεγονότα, γιὰ τὰ ὁποῖα μίλησα παραπάνω καὶ διὰ τῶν ὁποίων ὁ Κύριος χωρὶς νὰ γνωρίζω πῶς, μυστικά, μὲ ὀδηγοῦσε στὴν Ἀρχιερατικὴ διακονία, βίωσα πολλές φορὲς ἀκόμη τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Αἰσθάνθηκα ἀρκετὰ καὶ αἰσθητὰ τὴν παρουσία κι ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸ στὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ στὶς προσευχές μου.

Ὅμως, ἐὰν γιὰ κάποιον ἀπὸ σᾶς, ὅλα ὅσα εἶπα παραπάνω δὲν εἶναι ἀρκετὰ (γιὰ νὰ πεισθεῖ), νομίζω πῶς ἡ ἐνασχόλησή του μὲ τὶς φυσικὲς ἐπιστῆμες τόσο τὸν ἔχουν

μαγέψει, πού δὲν θέλει νὰ ἀκούει αὐτὰ πού ἔχω ζήσει, στὰ ὅσα ἔχω βιώσει ἀρκετὰ αἰσθητὰ καὶ ἀδιαμφισβήτητα. Ἄλλωστε, θὰ σᾶς πῶ, ὅπως καὶ νᾶχει, πόσο ἐκπληκτικὰ καὶ ξεκάθαρα ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος ὁ Θεὸς τὸ θέλημά Του σὲ ὅσους Τὸν φοβοῦνται καὶ Τὸν ἀγαποῦν. Ὅταν ἤμουν στὸ Λένινγκραντ γιὰ ἐγχείρηση, κατὰ τὴν τέλεση τῆς παννυχίδας, ὁ Κύριος μὲ θαυματουργικὸ τρόπο καὶ συγκλονιστικὴ δύναμη πού μοῦ προκάλεσε ρίγη τρόμου, μοῦ ἔδωσε τὴν ἐντολή: «Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου, βόσκει τὰ ἀρνία μου». Πέρασαν τὰ χρόνια κι ἐγὼ ἀπὸ ὑπουλο διαβολικὸ πειρασμό, ξέχασα τὴν ἐντολὴ αὐτὴ τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ σατανᾶς ἔβαλε καὶ πάλι στὴν ψυχὴ μου τὴν ἀσυγκράτητη ὁρμὴ γιὰ τὴ χειρουργικὴ. Γιὰ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος μὲ τιμώρησε μὲ ἀποκόλληση τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς. Δύο φορὲς χειρουργήσε τὸ μάτι μου ὁ καθηγητὴς Ὀντιντσωφ, ἀλλὰ ἀνεπιτυχῶς, γιατί ἡ τιμωρία ἔπρεπε νὰ μείνει πάνω μου.

Τὴ μέρα μετὰ τὴ δευτέρη ἐγχείρηση, ὅταν ἤμουν ξαπλωμένος μὲ τὰ μάτια δεμένα, μὲ κυρίευσε καὶ πάλι τὸ πάθος γιὰ τὴ χειρουργικὴ, ἐνῶ ὁ Κύριος μοῦ ἔστειλε ἕνα ἐκπληκτικὸ ὄνειρο: Ἦμουν σὲ μία ἐκκλησίᾳ χωρὶς φῶτα. Τὸ μόνο φωτισμένο σημεῖο ἦταν τὸ ἱερό. Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὸ ἱερὸ ὑπῆρχε ἡ λάρνακα ἐνὸς ἀγίου. Πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα εἶχαν βάλει μία σανίδα καὶ εἶχαν ἀκουμπήσει πάνω ἕνα γυμνὸ ἀνθρώπινο πτώμα. Πίσω καὶ δίπλα στὸ ἱερό, εἶδα τοὺς φοιτητὲς καὶ τοὺς γιατροὺς νὰ καπνίζουν τσιγάρα κι ἐγὼ νὰ τοὺς κάνω μάθημα ἀνατομίας πάνω στὸ πτώμα. Ξαφνιάστηκα ἀπὸ ἕνα κρότο καί, ὅταν γύρισα τὸ κεφάλι μου, εἶδα ὅτι εἶχε πέσει τὸ σκέπασμα ἀπὸ τὴ λάρνακα τοῦ ἀγίου. Ὁ ἅγιος ἀνακάθισε μέσα στὴ λάρνακα, γύρισε καὶ μὲ κοίταξε μ' ἕνα βλέμμα γεμάτο παράπονο καὶ ἐπίπληξη. Μὲ τρόπο κατανόησα, τελικὰ, τὸ τεράστιο βάρος τῆς ἁμαρτίας μου, τὴν παρακοή μου στὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, «ποίμαινε τὰ πρόβατά μου, ποίμαινε τὰ ἀρνία μου». Ἐδῶ καὶ δεκαπέντε χρόνια ἐκλιπαρῶ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ νὰ μὲ συγχωρήσει, ἐπαναφέροντας στὴν μνήμη μου μὲ σαφήνεια τὸ τρομαχτικὸ μου ὄνειρο καὶ τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ πού κείτονταν στὴν Ἁγία Τράπεζα. Πρόσφατα πληροφορήθηκα ἀπὸ τὸν Θεὸ πὼς ἡ ἁμαρτία μου συγχωρήθηκε. Ἀπὸ μέρα σὲ μέρα, ὅλο καὶ λιγότερο ξεκάθαρα ἔβλεπα τὸ πτώμα στὴν Ἁγία Τράπεζα, ὥσπου τελικὰ ἐξαφανίστηκε ἐντελῶς.

Καὶ τώρα, παιδιά μου, ἄς περάσω στὰ τελευταῖα λόγια τῶν ἐντολῶν καὶ διαθηκῶν μου πρὸς ἐσᾶς.

Πιστεύω βαθειὰ στὸν Θεὸ καὶ ὅλη τὴν ζωὴ μου τὴν ἔκτισα πάνω στὶς ἐντολές Του· καὶ σὲ σᾶς κληροδοτῶ ὅλη τὴ ζωὴ σας νὰ τὴν ἀφιερῶσετε στὸν Θεὸ καὶ νὰ χτίζετε ὅλα καὶ πάντα πάνω στὶς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ.

Γιὰ πολὺ καιρὸ καὶ μὲ μεγάλη ἐπιμονὴ ἔπλεα κόντρα στὸ ρεῦμα καὶ σὲ σᾶς τὰ παιδιά μου κληροδοτῶ νὰ πλέετε κόντρα στὸ ρεῦμα, ὅσο δύσκολο κι ἂν εἶναι αὐτό.

Νὰ ἀποστρέφετε τὸ βλέμμα σας καὶ τὴν καρδιά σας ἀπὸ ἐκείνη τὴ μεγάλη πλειοψηφία τῆς ἀνθρωπότητας, ποὺ ἐπιδιώκει ὄχι τοὺς ὑψηλοὺς στόχους, ἀλλὰ ἐκείνους ποὺ εἶναι πιὸ εὐκόλο νὰ ἐπιτευχθοῦν. Νὰ μὴν προσχωρήσετε σ' αὐτὴ τὴ μεγάλη πλειοψηφία ποὺ ζεῖ ὄχι μὲ τὸ δικό της νοῦ, ἀλλὰ μὲ τὸ νοῦ τῶν ἡγετῶν καὶ χτίζει τὴ ζωὴ της, ὄχι μὲ τὶς ἱερὲς ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μὲ τὶς ὑποδείξεις ἐκείνων ποὺ ἔχουν τὴν ἐξουσία νὰ καθοδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους μόνον ἐκεῖ, ὅπου κατὰ τὴ γνώμη τοὺς πρέπει νὰ πηγαίνουν, ὄχι χάρις τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ γιὰ χάρις τῆς ἐπίτευξης τῶν ἀγαθῶν της ἐπίγειας βασιλείας.

Σκοπὸ τῆς ζωῆς νὰ θέσετε τὴν ἐπιδίωξη τῆς ὑψιστῆς ἀλήθειας καὶ νὰ μὴν παρεκκλίνετε ἀπ' αὐτὸ τὸ δρόμο, ἂν σᾶς ἀναγκάσουν νὰ ὑπηρετήσετε τοὺς σκοποὺς τῆς κατώτερης ἀλήθειας, καταπατώντας τὴν ὑψιστὴ ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ.

Νὰ εἶστε ἕτοιμοι ἀκόμη καὶ γιὰ τὸ μαρτύριο, ἐφ' ὅσον πλέετε κόντρα στὸ ρεῦμα, νὰ τηρεῖτε πλήρη πίστη ἀκόμη καὶ στὶς σκέψεις, στοὺς ἄντρες καὶ τὶς γυναῖκες σας, ὅπως τήρησα κι ἐγώ.

Στὶς ἐπιστημονικὲς ἐνασχολήσεις καὶ στὸ ἔργο σας πάνω στὴ μελέτη τῶν μυστηρίων τῆς φύσης, μὴν ἐπιδιώκετε τὴ δόξα γιὰ τὸν ἑαυτό σας, ἀλλὰ μόνον τὸ νὰ ἐλαφρύνετε τὸν πόνο τῶν ἀσθενῶν καὶ ἀβοήθητων συνανθρώπων σας.

Νὰ θυμᾶστε ὅτι σ' αὐτὸ τὸ ἔργο ἐγώ, ὁ πατέρας σας, ἀφιέρωσα ὅλη μου τὴ ζωὴ. Μιμηταί μου γίνεσθε. Ὅπως κι ἐγὼ τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ νὰ μὴν ἐργάζεστε γιὰ τὴν κοιλιά σας, ἀλλὰ πρῶτ' ἀπ' ὅλα καὶ πάνω ἀπ' ὅλα νὰ φροντίζετε ἐκείνους ποὺ δίχως τὴν βοήθειά σας δὲν μποροῦν νὰ ἀπελευθερωθοῦν ἀπὸ τὴ μέγγενη τῆς ἀνέχειας καὶ τοῦ ψέματος.

Ἐὰν ἐκπληρώσετε ὅλα, ὅσα κληροδοτῶ σὲ σᾶς, θὰ κατέβει σὲ σᾶς ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, σύμφωνα μὲ τὰ ἀδιάψευστα λόγια τοῦ προφητὰνακτα Δαβίδ. «Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς υἱῶν τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ του ποιῆσαι αὐτάς» (Ψαλμ. 102).

Γιὰ αὐτὴ τὴν εὐλογία καὶ τὴ χάρις τοῦ Θεοῦ πάντα προσευχόμενοι στὴ ζωὴ μου γιὰ σᾶς τὰ παιδιά μου, τὰ ἐγγόνια καὶ δισέγγονά μου καί, βέβαια, πάντα θὰ προσεύχομαι στὴν αἰώνια ζωὴ, ὅταν θὰ σταθῶ ἐμπρὸς στὸ βῆμα τοῦ Θεοῦ μου καὶ Θεοῦ σας, Δημιουργοῦ μου καὶ Δημιουργοῦ σας.

Καὶ ὁ καιρὸς αὐτὸς προφανῶς εἶναι κοντά, γιὰτὶ ἐξασθένησαν ἡ καρδιά μου καὶ οἱ δυνάμεις μου.

Άλυστα, 22 Ιουλίου 1956

Ό πατέρας σας

Πηγή : agiazoni.gr